

AKTUALNO

Zakon o malem delu, gnev dijakov in študentov - od kapljice do kapelj čez rob

Ker je Zveza študentskih klubov Slovenije (ŠKIS) medijem (in s tem tudi na naslov našega uredništva) letošnje pomlad poslala kar nekaj aktualnih sporočil o njihovih pogledih na Zakon o malem delu in situacijo, v kateri so se že znašli ali pa po njihovem mnenju preti velikemu številu dijakov in študentov, in ker smo tudi sicer zadnje čase lahko tako rekoč vsakodnevno precej slišali in brali na to temo, je najbrž prav, da je tudi v Novicah ne zaobidemo povsem.

Iz e-poštnega predala smo zato za objavo izbrali zgodnjemajski zapis, ki priča o tem, da so na kresno noč Zakon o malem delu marsikje neslavno pogoltnili ognjeni zublji. A ni ostalo zgolj pri tem simboličnem dejanju. Dijaki in predvsem študentje so namreč svoje nestrinjanje s položajem mladih, z domnevnim kratenjem njihovih pravic, ob hkratnem občutku lastne brezperspektivnosti in po njihovem mnenju arogantnega odnosa oblasti do njihovih potreb, želja, zahtev in predlogov, le še stopnjevali - do organiziranih študentskih demonstracij, ki so se zgodile v Ljubljani, 19. maja 2010, in »sodu izbile dno« (stavbi slovenskega parlamenta pa šipe in še kaj, in to brez navednic).

Vsekakor je šlo za enega najodmevnejših dogodkov, ki je v vseh ozirih močno odjeknil, odzivi nanj pa so različni. Od tistih, češ, kakšno omejevanje pravic dijakom in študentom neki, saj ima prav mladina zdaleč največ časa in denarja, saj je zmeraj prav mladih v gostilnah največ, naj raje študirajo oz. se odločijo, ali mislijo študirati ali delati, če jim kaj ne paše, pa naj gredo trenirati mišice z vihtenjem krampa in lopate, da bodo videli, kako se s trudom in poštenjem kruh služi, pa še do vrtenja jezikov, opijanjanja, drogiranja in počenjanja škode jih bo minilo... do onih, ki na aktualna dogajanja gledajo z nekoliko drugačnega zornega kota in katerih bolj ali manj pravilne analize posledično prinesejo tudi za spoznanje drugačne zaključke o tem, kdo ima bolj in kdo manj prav, kdo je za kaj kriv ter predvsem, kaj je vzrok in kaj posledica zadnjih študentskih dogajanj v naši družbi. Kakorkoli že - najbrž ni dvoma, da so mirne demonstracije dopusten način izražanja nestrinjanj ljudskih množic, vandalizem pa vreden vseh kritik, zgražanja in obsodb!

Pri tem pa je žalostno tudi to, da v vsej množici besed o možnih učinkovitih načinih in predlogih za ustrezn(ejš)o rešitev problema, s katero bi bila zadovoljna večina mladih, bodočih izobražencev, ter hkrati tistih, ki imajo v državi v rokah škarje in platno, nekako nikjer ni ne duha ne sluha...

Tematika je vsekakor razvejana in večplastna, zato se je bomo lahko v našem glasilu kvečjemu zelo površno dotaknili, vsaj toliko, da bo tudi na straneh občinskega tiskanega medija ostala zapisana med pomnike sedanjega časa.

To bomo storili s pomočjo že najavljene prispevka Zveze ŠKIS (v uredništvu smo ga opremili še s posnetkom zgovornega slogana, ki »krasi« tudi nekaj nadstrešnic na avtobusnih postajališčih v naši občini). Sledi zapis, ki je dan po množičnih študentskih demonstracijah in šokantnem dogajanju, v katerega so se na koncu sprevergle, začel bliskovito krožiti po internetu, žal brez pomembnega podatka - navedbe vira; ne glede na to, če se boste z zapisom neznanega avtorja, ki smo mu dodali še slikovni moment, strinjali, delno strinjali ali mu popolnoma nasprotovali, menimo, da ga je, kot »drugo mnenje«, koristno in vredno vsaj prebrati, če se že ne nad njegovim sporočilom tudi nadvse globoko zamisliti. Kot nekakšno zaokrožitev te tematike pa za zaključek objavljamo še na internetni strani Zveze ŠKIS objavljeno sporočilo za javnost (dne 19.5.2010), v katerem sta Študentska organizacija Slovenije (ŠOS) in Dijaška organizacija Slovenije (DOS) ostro obsodili nasilje pred Državnim zborom RS na dan demonstracij, ko so s pojavom grobih oblik vandalizma organizatorjem zadeve ušle iz nadzora. (S. A.)

• Na kresno noč po Sloveniji gorel Zakon o malem delu

Nekateri študentski klubi po Slovenijo so na kresno noč v domačih krajih zažgali Zakon o malem delu in tako simbolično izrazili nestrinjanje z zakonom, ki prinaša pogubo lokalnemu mladinskemu organiziranju ter marsikateremu študentu iz periferije. Najbolj je gorelo na Štajerskem, kjer sta moči združila Klub mariborskih in ptujskih študentov.

V duhu prvega maja, praznika dela, so študentje izven študijskih središč opozarjali na pomen študentskega dela, ki jim v veliki meri omogoča študij in druge dejavnosti za mlade v lokalnem okolju. Letošnji kres je gorel tudi z namenom opozarjanja na študente kot socialno ogroženo

skupino, ki ji bo v primeru sprejetja zakona o malem delu onemogočeno uveljavljanje marsikaterih pravic.

S tem so napovedali tudi druge akcije na lokalni ravni, ki so se tedaj že izvajale ali sledile kmalu zatem.

Tudi študentje iz občine Rače-Fram so k akcijam proti Zakonu o malem delu pristavili svoj lonček; foto: S. A.

Izjava predsednika Kluba mariborskih študentov, Mitje Špesa: »Predlog Zakona o malem delu sicer predvideva tudi financiranje študentskih organizacij, a ta sredstva drastično zmanjšuje. Tukaj se pojavijo študentski klubi, ki se jim večina kvalitetnih projektov ukinja. Vsa študentska tradicija postaja le lep spomin. Klubi in vedno bolj tudi študentje se tega dobro zavedajo in s tem aktivno izvajajo akcije na lokalnem področju. Širši množici se prikazuje realna pomembnost delovanja študentskega kluba v domačem kraju. Omenim lahko, da se daje poudarek osveščanja na principu postavljanja plakatov in tabel, simboličnega prižiganja sveč, sklicevanja novinarskih konferenc in omogočanja posredovanja direktnih informacij na info točkah.«

*Saša REČNIK,
Zveza ŠKIS - Odnosi z javnostmi*

• V razmislek...

Kar se je zgodilo 19. maja 2010, je za slovensko politiko še en »wake up call«. Je pa seveda vprašanje za milijon dolarjev, če ga bodo slišali.

Nikakor se ne strinjam s študentskimi zahtevami po ohranitvi študentskega dela v sedanji obliki, zakon o malem delu je po moje korak v pravo smer, ampak pomen včerajšnjega razbitja parlamenta pravzaprav leži povsem drugje. In sicer v dejstvu, da Slovenija od včeraj dalje ni več devica. Zgubila je nedolžnost. Pri nas ni več »vse v redu«, 20 let skrbno vzdrževana fasada o »zgodbi o uspehu« je dobila svojo prvo pravo razpoko. In ni več variante, da bi se ta fasada še nadalje ohranjala s skrbno izbranimi medijskimi prijemi in birokratsko odmerjenimi izjavami predsednika republike. Ni več roke, ki bi držala pokrov nad Slovenčki in jih prepričevala, da živijo dobro in da ne more biti bolje. Od 19. maja 2010 dalje je tega konec.

Letošnje majske študentske demonstracije so odprle novo, temno in agresivno stran v načinu izražanja zahtev

Generacija 1990 je odrasla. In odrasla je v nekem popolnoma drugem okolju, kot so odrasčale vse slovenske generacije pred njo. V mnogo bolj divjem in tekmovalnem okolju... Nič več zelenih hribočkov in belih cerkvic na njih, nič več melanholičnega stokanja in sklanjanja glave... To je generacija, ki je odrasla v Sloveniji socialnega razslojevanja, v Sloveniji turbo kapitalizma, privatizacije, tajkunizacije, nikoli kaznovanih zločinov, v Sloveniji javne korupcije na najvišjih mestih, v Sloveniji nedostopnih stanovanj, v Sloveniji nedostopnih delovnih mest, v Sloveniji, kjer politika z davkoplačevalskim denarjem

rešuje propadla podjetja pred stečajem in pušča upnike v obupu, kjer politika brez izjeme ignorira navadnega državljana in dosledno sedi na ušesih pred njegovimi zahtevami in pričakovanji. To je Slovenija, ki smo jo v zadnjih 20 letih zgradili, bratje in sestre...

V tej Sloveniji so odrasli in taki so, kot so jih naredile okoliščine - okoliščine, ki smo jih ustvarili mi s svojo pasivnostjo, s svojo ovčjo zaupljivostjo »pastirjem naroda«, s svojim slovenskim mazohističnim dojemanjem sveta, s svojo vdanostjo v usodo, s svojim blesavim »pametnejši popusti«, vztrajanjem v trpljenju... Ampak naša mladina ni več taka, kot smo bili mi. To se je pokazalo 19. maja. Pametnejša je. Agresivnejša. Evropska. To je mladina internetne dobe, ki vsak dan znova vidi, kaj se dogaja zunaj po svetu, neobremenjena je z našimi nesmiselnimi podalpskimi predsodki in hlapčevskimi pametovanji, ki so jih naše generacije tako dolgo čuvale kot samo zlato jedro narodnega obstoja. Pregovorni slovenski značilnosti, kot sta »pridnost« in »potrpežljivost«, sta sedanji mladini tuje. Mladina ni butasta. Mladina še ni mentalno ukrivljena, ne postavlja si slovenskih tradicionalističnih filtrov pred oči, da bi videla realnost drugačno kot v resnici je. Mladina vidi Slovenijo takšno, kot je: skorumpirana, neučinkovita, brezizhodna, apatična... No future. In proti temu so izrazili svoj bes. Proti ukrivljanju hrbtenic, proti brezupu, proti praznim obljubam... Tisto, česar si mi nismo upali, so oni naredili. Razlog, zakaj so to storili, niti ni pomemben. Signal je bil dan. Slovenija ni več brezmadežna. Nova generacija prihaja.

(avtor uredništvu ni znan)

• ŠOS in DOS ostro obsodili nasilje pred Državnim zborom RS – izjava za javnost

Študentska organizacija Slovenije (ŠOS) in Dijaška organizacija Slovenije (DOS) se distancirata od nasilnih dejanj pred Državnim zborom RS in ostro obsojata nasilje, ki so ga izvajali posamezniki po zaključku demonstracij. Takoj, ko se je začelo nasilje, je organizator zaključil demonstracije in udeležence večkrat pozval k mirnemu razhodu, hkrati pa pristojne organe nemudoma pozvali h takojšnjemu ukrepanju.

Organizator je pred demonstracijami pozval dijake in študente k mirnim in dostojnim demonstracijam. Pozval jih je tudi, da naj pred in med demonstracijami ne uživajo alkohola, gostinci pa naj poostrijo nadzor nad točenjem alkoholnim pijač.

Organizator bo kril vse stroške organizacije demonstracij, ne more pa prevzeti odgovornosti za nastalo škodo, saj je ni povzročil. Bo pa ŠOS sodeloval z organi odkrivanja in pregona v zvezi s kršenjem pravil javnega reda in miru.

Katja Šoba, predsednica ŠOS: »Nasilje ni prava pot in nasilje ni pot Študentske organizacije Slovenije. Obžalujemo, da se je to zgodilo in s tem delno zasenčilo naša prizadevanja za mirno izražanje stališč.«

Aleksandar Spremo, predsednik DOS: »Dijaška organizacija Slovenije se pridružuje stališču ŠOS in šteje demonstracije 19.5.2010 za legalne in legitimne do trenutka, ko se je začelo nasilje, ki ga obsoja enako ostro kot ŠOS.«

*Študentska organizacija Slovenije
Natalija PAVLIN, predstavnica za odnose z javnostmi*

VZGOJA OTROK – KORISTNI NASVETI

Otrok si mora svoje mesto izbojevati in se naučiti postaviti zase

Zaradi izkazanega zanimanja naših bralk in bralcev nadaljujemo in hkrati zaključujemo z objavo prispevkov avtorice Bronje Habjanič (vir: Ptujčan), nastalih po obisku t. i. Šole za starše predšolskih otrok, kjer sta na drugem srečanju doc. dr. Zdenka Zalokar Divjak, diplomirana psihologinja, specialist logoterapevt, in Sebastijan Kristovič predavala o oblikovanju otrokove samopodobe, na tretjem srečanju pa o pomenu dobrih odnosov.

• Z otroki se moramo znati pogovarjati, pa tudi molčati

Sami najbolje poznamo svojega otroka, zato tudi sami najbolje presodimo, kdaj se je smiselno z njim pogovoriti in kdaj je bolje, da molk naredi svoje. Starši imamo včasih občutek, da otroku venomer nekaj razlagamo, mu pojasnjujemo, mu odgovarjamo na različna vprašanja. Naših komentarjev je zato včasih preveč, saj otrok sam opazi veliko več, kot si mislimo. Zalokarjeva je to dejstvo ponazorila s primerom sprehoda v naravo, ko otrok sprašuje, kaj je to, kaj pa je to, itn. Če jim odgovor ponudimo prehitro, to ni dobro, pojasnjuje psihologinja. Če denimo otrok opazi polžka in vpraša starše, zakaj ima polžek hišico, bi ga morali sami vprašati nazaj, no, ti povej, zakaj jo ima. Otrok bi logično razmislil in sam povedal, da zato, da se skriva in da ga ne zebe. A starši odgovor otroku pogosto ponudimo že vnaprej, ne da bi mu dali možnost, da ga najde sam. S tem, ko mu damo razlago vnaprej, mu blokiramo njegovo domišljijo.

In v katerih primerih je bolje molčati? Na primer takrat, ko želimo, da otrok pospravi igrače. Velikokrat na naše prošnje, da naj že pospravi razmetane igrače, otrok ne odreagira. V takem primeru ga je najbolje prijeti za roke, ga peljati do igrac, mu enostavno začeti pomagati pospravljati igrače in mu tako biti zgled. Ko vidimo, da otroka tišči na vodo, ga ne sprašujemo, če gre na stranišče, pač pa ga preprosto, brez velikih besed primemo za roko in ga tja pospremimo. Torej, ne razlagati in pojasnjevati, pač pa preprosto narediti. Molk je smiseln tudi v primerih, kadar nam je z otrokom lepo, takrat so besede ponavadi odveč.

Molk pa pomaga tudi v primerih stiske in težav, takrat je najbolje, da v otroka ne drezamo. Raje ga stisnimo k sebi in naj govori predvsem neverbalna komunikacija.

• Ustvarjalen kaos je morda spodbuden za odrasle, otroka pa samo vznemirja

Vsak otrok mora imeti določen red. Red in ustaljen ritem, ki ga otrok spet in spet doživlja, mu daje občutek varnosti v svetu, v katerem živi. Doma je pomembno, da ima svoj kotiček, kjer se lahko pomiri, kjer se igra, za mizo naj ima zmeraj isti sedež, tudi spi naj zmeraj v svoji postelji, ko je doma. Vse navade, pravila in obredi pomenijo otroku varnost in oporo in bolj, ko se otrok čuti varnega, bolje se razvija. Otrokova potreba po varnosti je večja od naše tovrstne potrebe.

Čeprav je v današnjih razmerah, ko je časa vse manj, težko oblikovati nek ustaljen red, se moramo starši za to še toliko bolj potruditi. Dovolj je že, če imamo skupen vsaj en dnevni obrok, da se družina medsebojno poveže. Če vsak starš kosi posebej in če v družini ni nekih skupnih povezovalnih točk, se tudi odnosi oddaljujejo.

Pomembno je, da družinski člani najdejo čim več skupnih točk in časa drug za drugega

Včasih je potrebna le malenkost, ki otroku veliko pomeni – denimo skupna peka peciva, izdelovanje novoletnih čestitk ipd.

• Otroci hočejo vse takoj in zdaj

Starši in vzgojitelji morajo otroka naučiti, da je treba na stvari tudi počakati. Dober primer je kuha kosila, ko otrok ne zdrži tako dolgo, da bi bilo kosilo skuhan. Ob njegovem sitnarjenju starši popustimo in ga odpravimo s kakšno sladkarijo, namesto da bi ga pustili, da počaka na kosilo. Otroka je potrebno v takšnih primerih ustrezno motivirati. V času, ko čaka, da bo kosilo skuhan, ga skušajmo motivirati, da nam pomaga pri kuhi in ga s tem zamotiti, da pozabi na sladkarije.

Tako se bo naučil potrpežljivosti in znal bo ceniti, da se je za hrano, ki jo dobi na mizo, potrebno potruditi.

• Kregarija med bratci in sestricami

Vsi, ki imate v družini dva ali več otrok, verjetno poznate primere, ko mlajši izmed otrok nagaja starejšemu in želi imeti prav njegovo igračo. Kako starši ponavadi odreagiramo? Tako, da večjemu rečemo, da mlajšemu prepusti svojo igračo, da se z njo igra. Po mnenju psihologinje Zalokarjeve je v teh primerih najbolje, da oba otroka pustimo, da stvar rešita sama.

Starejši otrok je tisti, ki se bo odločil, ali bo mlajšemu dal igračo ali ne in ne starši. Mlajši se mora ob tem naučiti počakati, kajti v primeru, da se vmešamo v njun spor in starejšemu naročimo, da igračo prepusti mlajšemu, damo mlajšemu preveliko veljavo, starejšemu pa privzgojimo občutek, da mora zmeraj popuščati, kar pa ni dobro za nobenega izmed otrok. Čeprav se bosta najverjetneje sprla in stepla, bo čez uro ali dve že zdavnaj vse pozabljeno. Če pa se vmešamo starši, že posegamo na polje otrokove samopodobe. Otrok se namreč mora naučiti postaviti sam zase! Starši pa glede tega vse prevečkrat kompliciramo.

• Starši in vzgojitelji se ob svojih otrocih razvijamo in osebnostno zorimo

Največ za svoje otroke naredimo, če razvijamo svojo življenjsko trdnost in samospoštovanje. Znan je rek, da kdor ne spoštuje samega sebe, ne spoštuje drugega. Sami moramo vedeti, kaj želimo.

Majhnega otroka ne smemo spraševati, kaj bo npr. jedel, ko pride iz vrtca, saj bo to kaj kmalu začel izkoriščati in se zmrдовati nad pripravljeno hrano. Mi moramo točno vedeti, kaj bomo skuhal in otrok naj je to, kar smo postavili na mizo.

Ko bodo enkrat sami odrasli, pa bo lahko po njihovo.

• Teža bremena sodobnega časa

Človek dandanes malo vzdrži. Ne prenese več nobenega nasprotovanja, hitro se zlomi in odneha. Naši starši so zelo redko ali skoraj nikoli hodili v šole in reševali težave namesto nas. Kako pa je danes? Vzgojitelji in učitelji imajo vse manjše pristojnosti, starši pa rešujejo težave namesto svojih otrok. Cilj vzgoje je, da je otrok pripravljen na življenje. Res je tudi, da so pričakovanja sodobnih staršev danes previsoka, morala pa bi biti realna. Otrok mora sam začutiti težo odgovornosti za svoje življenje, starši pa ga moramo vzgajati za vrednote in za življenje. Na vprašanje, zakaj je danes med mladimi vse več zasvojenosti z drogami, Kristovič odgovarja, da zato, ker

niso zmogli vzdržati realnosti življenja. Zasvojenost namreč ni nič drugega kot beg od situacije, s katero se ne znamo soočiti. Samospoštovanje, samozaupanje, samozavest in samopodoba bodo rasli z odločitvami, ki so prinesle »dobre posledice«, kar pomeni, da bo otrok lažje kos življenju in nalogam, ki mu jih življenje nalaga.

Otroci – naše največje bogastvo, up, izziv in tudi skrb, vzgoja otrok pa najpomembnejša in marsikdaj najzahtevnejša naloga na svetu

Pomen dobrih odnosov

»Če poznamo svoje prednosti, lahko z njimi prepričamo druge, če poznamo svoje slabosti, vemo, kaj moramo izboljšati.«

• Vse je minljivo, tudi mi

Zaradi minljivosti življenja smo odgovorni za to, kaj naj delamo, koga naj ljubimo in tudi kako naj trpimo. Zlasti na zadnje se še posebej osredotoča logoterapija. Divjakova pravi, da je včasih dobro razmišljati tudi o minljivosti življenja. Še posebej je pomembno, kako to minljivost predstavimo našim otrokom in se osredotočiti na to, kako jo otroci doživljajo sami. Če imamo v družini smrtni primer in majhne otroke, si moramo že vnaprej »pripraviti« odgovor na vprašanje, ko nas bodo ti vprašali, če bodo nekoč umrli tudi sami. Tu se ni dobro izmikati, ampak smo starši dolžni otrokom dati prave, resnične odgovore.

Življenje ni sestavljeno samo iz lepih zgodb, veliko je tudi žalostnih, krutih trenutkov. Če bomo otroke prikrajšali za slabe izkušnje in jim venomer govorili, da bo vse dobro, da se jim ne bo nikoli zgodilo nič hudega, jim s tem za življenje ne bomo naredili usluge. Tudi njihove babice in dedki bodo nekoč umrli, zbolimo lahko sami, lahko postanemo invalidi. Res je, da o teh življenjskih situacijah neradi govorimo. Mnogi se ob takih trenutkih zapirajo vase in se ne zavedajo, kako zelo pomembno je, da znamo pravilno čustvovati in prenesti različna stanja – obup, agresija, alkoholizem v družini, ipd. Od nas staršev je odvisno, kako bomo postopali takrat, ko se kaj takega zgodi znotraj družine in kako bomo na najbolj primeren način to znali obrazložiti otrokom.

Čeprav na ta stanja ne moremo biti nikoli dovolj pripravljeni, pa nas lahko na nek način notranje obogatijo in nam pomagajo pri drugih življenjskih nalogah in pasteh, ki nam pridejo na pot.

• Vsakdanje življenje in delo

V vsakdanjem življenju imamo vrsto stikov z drugimi ljudmi, a vedno je najvažnejši lasten prispevek k uspehu nekega odnosa, kajti medsebojni odnos ustvarjamo vsi. Če bomo v vsakdanjih stikih in odnosih z ljudmi pozitivno naravnani, je tudi velika verjetnost, da bo njihov odnos in odziv do nas pozitiven. Nasprotno, če bomo slabe volje, jezni, namrgodeni, lahko podoben odziv pričakujemo najverjetneje tudi z druge strani.

Še vedno smo v medsebojnih stikih obremenjeni s predsodki, kaj je prav, kdo mora kaj narediti prvi – denimo mlajši pozdraviti starejšega. Prav nič ni narobe, če je kdaj obratno. Tudi v samem partnerskem odnosu partnerja vse prevečkrat čakata drug na drugega – kateri izmed njiju bo na primer storil prvi korak k spravi. Kadar med partnerjema pride do konflikta, se pogosto osredotočata zgolj na to, kako sta jezna, žalostna, prizadeta, nista pa se sposobna soočiti z nastalim problemom.

Človek je presežno bitje. Razum je namreč tisti, ki mu pomaga preseči negativna čustva, pogledati izven okvirjev in najti razumno, sprejemljivo rešitev za obe strani.

• Zakaj je v sodobnem času toliko bolezni?

Psihosomatske raziskave kažejo, da bolezni sodobnega časa, kot so rak, visok krvni tlak, pogosti infarkti, izvirajo iz nepredelanih čustvenih stanj, zamer. Že stari Grki so imeli dober izraz, da jeza vpliva na žolč (od tod tudi nastanek žolčnih kamnov).

Čustva so eden največjih regulatorjev našega življenja. Naša izbira je, ali bomo pozitivno naravnani, ali bomo razmišljali optimistično, ali pa si dovolili, da nas vsaka stvar prizadene in vpliva na našo psiho, naše zdravstveno stanje. Tudi če smo v življenju kdaj poraženi, nas to ne sme potreti. To moramo jemati kot dobro izkušnjo, popotnico, se pobrati in z vzdignjeno glavo iti naprej.

Pomembno je, da znamo to naučiti tudi naše otroke – da jih bodo porazi naredili še močnejše, vztrajnejše. Že stari slovenski pregovor nas uči, da ni pomembno, kolikokrat padeš, pač pa kolikokrat se pobereš. Iz vsakega poraza pa se nekaj naučiš.

• Vsak posameznik je odgovoren predvsem zase

Odgovoren pa je tudi za odnose, ki jih ima z drugimi in zato si mora vselej prizadevati, da ga ti odnosi osrečujejo. Vsak posameznik se odnosov uči najprej v družini, nato med vrstniki, prijatelji, v službi.

Če odnos med staršema ne funkcioniра tako kot bi moral, se v prvi vrsti ukvarjata sama s sabo, z lastnimi problemi nerazumevanja, medtem ko na čustva otrok pozabljata. Če tu ni vzgleda, ki bi učil, bo otrok tudi v svoji družini povzel podobne odnose, kot jih je doživljal v primarni družini.

»Doživljanje samega sebe je merilo človeške zrelosti, doživljanje soljudi pa osnova medčloveških odnosov,« poudarja Divjakova. Še kako je pomembno, kako se doživljamo sami, saj si sami dajemo svojo zrcalno sliko. Pomembno pa je tudi, v kakšni meri smo sposobni videti in sprejeti to, kar nam drugi povedo o nas. Neka raziskava je, denimo, pokazala, da povprečen posameznik uporablja okrog dvesto obrambnih mehanizmov, stvar zrelosti pa je, koliko si pustimo te obrambe razbiti. Npr. alkoholiki morajo najprej sami sebi priznati, da imajo problem in ovreči vse obrambne mehanizme.

• Tisto, kar oddajamo od sebe, tisto tudi smo!

Če bomo prijazni, bodo zagotovo prijazni do nas tudi drugi. Če nam npr. nekdo reče, da smo tečni, nas verjetno tako tudi vidi in ima prav. Ob tem bi se morali zamisliti, ne pa takoj iti v napad, obrambo, v smislu, da to pa že ni res. Pogosto se svoje negativnosti ne zavedamo, zato je dragoceno, če imamo ob sebi nekoga, ki nam to pove.

Divjakova pravi, da si je zvečer, ko gredo otroci spat, dobro vzeti čas zase, premisliti, kakšen je bil naš dan, če smo koga užalili, prizadeli, komu pomagali, se komu nasmehnilo, komu namenili prijazno besedo.

• Če ni časa, ni odnosa

Če ni časa, tudi odnosa ni in zmanjka sposobnosti za popolno predanost (pri delu, v zakonu). Če ima vsak izmed partnerjev svoje delo, svoje hobije in drugega vanje ne vključuje, odnos sčasoma enostavno zamre in zato nam nikoli ne bi smelo biti žal časa, ki ga namenimo drug drugemu.

Vsem je verjetno dobro znano, da se partnerji velikokrat skregajo ravno na dopustih, saj niso več sposobni, niti vajeni toliko časa preživeti s partnerjem.

• Ostalih ljudi ne moremo spremeniti, lahko pa spremenimo sebe

Ko spoznamo partnerja, se najprej zaljubimo v njegovo zunanost, šele sčasoma postanemo pozorni na njegove druge lastnosti, na t.i. »duhovno sfero«, na to, kar človek v resnici je. V partnerstvu je pomembno, da se drugega naučimo sprejemati takšnega, kot je. Spreminjati ga nimamo pravice, saj se vsak lahko spremeni le sam. Dobra popotnica vsakemu partnerskemu odnosu je, da znamo biti sočutni, prilagodljivi, razumljivi, spoštljivi, ljubeznivi. Če tega v odnosu nismo sposobni vzpostaviti, tudi otrok tega v svoji družini ne bo znal.

Znati moramo razumeti svoj lastni svet, imeti zaupanje vase in znati podpirati druge v njihovem ustvarjalnem procesu, saj je ustvarjalnost specifična lastnost vsakega posameznika. Vzgojo otrok si morata partnerja deliti, tu ženske - mame ne bi smele popuščati, saj bo otrok takšno popotnico ponesel v svojo družino.

Vsak posameznik ima v življenju označeno enkratno in edinstveno pot, s pomočjo katere lahko uresniči svoje možnosti. »Če poznamo svoje prednosti, lahko z njimi prepričamo druge; če poznamo svoje slabosti, vemo, kaj moramo izboljšati,« poudarja Divjakova.